

Demografisk analys: Tabeller & diagram

2015

BE0701

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	5
1.4	Dokumentation och metadata	5
2	Uppgiftsinsamling	6
2.1	Ram och ramförfarande	6
2.2	Urvalsförfarande	6
2.3	Mätinstrument	6
2.4	Insamlingsförfarande	6
2.5	Databeredning	6
3	Statistisk bearbetning och redovisning	8
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	8
3.2	Redovisningsförfaranden	8
4	Slutliga observationsregister	9
4.1	Produktionsversioner	9
4.2	Arkiveringsversioner	9
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	9

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde:

Befolkning

0.2 Statistikområde

Statistikområde:

Befolkningsframskrivningar

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS):

Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation:

Statistiska centralbyrån

Postadress:

Box 24 300, 104 51 Stockholm

Besöksadress:

Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson:

Karin Lundström

Telefon:

08-506 94 187

Telefax:

08-506 94 772

E-post:

demografi@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation:

Statistiska centralbyrån

Postadress:

Box 24 300, 104 51 Stockholm

Besöksadress:

Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson:

Karin Lundström

Telefon:

08-506 94 187

Telefax:

08-506 94 772

E-post:

demografi@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Studier inom demografisk analys baseras till stor del på uppgifter från Registret över totalbefolkningen (RTB), som i sin tur bygger på uppgifter som Skatteverket levererar från folkbokföringen. Många av de variabler som används i analyserna används även i befolkningsstatistiken och enligt förordningen om den officiella statistiken, SFS 2001:100, ska Skatteverket lämna de uppgifter som behövs för befolkningsstatistiken till SCB.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Grunduppgifterna hämtas från redan befintliga register på SCB. Datamaterialet har sammanställts särskilt för denna statistik. Det är endast tabeller som sparas, inga personuppgifter.

0.9 EU-reglering

Den demografiska analysen om *Återstående medellivslängd efter utbildningsnivå* berörs inte direkt av någon EU-reglering. Indirekt berörs den eftersom grundmaterialet från befolkningsstatistiken är EU-reglerad. För mer information, se *Beskrivning av statistiken för befolkningsstatistiken*, www.scb.se/be0101.

0.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att kontinuerligt följa utvecklingen av återstående medellivslängd efter utbildningsnivå. Statistiken redovisas från och med 2013 som tabeller och diagram inom *Demografisk analys*, www.scb.se/be0701 och uppdateras årligen. Syftet med demografiska analyser är att analysera och beskriva utvecklingen när det gäller fruktsamhet, dödlighet och migration, att ge underlag för de antaganden som ligger till grund för de årliga befolkningsframskrivningarna (se *Befolkningsframskrivningar*, www.scb.se/be0401) samt att analysera och beskriva parbildning och separationer.

Analysen av befolkningsutvecklingen har i princip gjorts sedan befolkningsstatistiken startade 1749. I samband med den stora utvandringen till Amerika gjordes en omfattande emigrationsutredning. *Krisen i befolkningsfrågan* på 1930-talet är ett annat exempel på när analys av befolkningsutvecklingen var högaktuell. SCB har länge haft i uppdrag att löpande analysera befolkningsutvecklingen och att göra specialundersökningar inom befolkningsområdet. Sedan 1986 publiceras analyserna i serien *Demografiska rapporter*. De tabeller och diagram som redovisar utvecklingen av medellivslängd efter utbildningsnivå publicerades första gången i rapporten *Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd*, då för perioden 1986–2003 och därefter i rapporten *Livslängden i Sverige 2001–2010*. Demografiska rapporter om livslängdsutvecklingen i Sverige har publicerats vart femte år. Uppgifter om medellivslängd efter utbildningsnivå har varit efterfrågade från allmänheten och andra statistikansvariga myndigheter och det finns ett behov av att uppdatera och redovisa dessa uppgifter varje år.

0.11 Statistikanvändning

Demografisk analys har en bred grupp av externa användare, där regeringen, statliga myndigheter, kommuner och landsting är huvudanvändarna. Rapporterna används också av media, studerande och allmänhet för att få ökad kunskap om demografiska utvecklingstrender i samhället.

0.12 Uppläggning och genomförande

Underlaget till statistiken är personer födda i Sverige som är 30 år och äldre för de år som ingår i tidsserien, 2000–2015. Det datamaterial som används utgår från uppgifter hämtade från olika årgångar av SCB:s totalräknade register: Registret över totalbefolkningen (RTB) samt Utbildningsregistret (UREG).

I diagrammen redovisas tre olika grupper efter utbildningsnivå: personer med enbart grundskoleutbildning, personer med gymnasial utbildning samt personer med eftergymnasial utbildning. I tabellerna ingår också hela populationen Sverigefödda 30 år och äldre samt personer som saknar uppgift om utbildningsnivå.

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En ändring av beräkningen av återstående medellivslängd efter utbildningsnivå görs i denna redovisning. I förra årets redovisning, perioden 2000–2014, användes approximativa dödsrisker i åldrar över 90 år. Samtliga utbildningsnivåer tilldelas samma dödsrisker i dessa höga åldrar. Det beror på att utbildningsnivån saknas för personer födda före 1911. Från och med 2010 är utbildningsnivån registrerad upp till 99 års ålder vilket gör att de approximativa beräkningarna i åldern 90–99 år nu kan upphöra för perioden 2010–2015. Det blir en liten förändring i jämförbarheten i statistiken över tid. Analyser i en demografisk rapport visade små skillnader i resultat med olika utjämning av dödsrisker i åldern 90–99 år¹.

¹ SCB (2016). *Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper*. Demografiska rapporter 2016:2.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

I materialet ingår alla individer som är födda i Sverige som är 30 år och äldre samt folkbokförda respektive år 1999 till 2015. Denna information hämtas från *Registret över totalbefolkningen* (RTB).

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Födda i Sverige och folkbokförda i Sverige 30 år och äldre 1999–2015	Kön (<i>kvinnor, män samt båda könen totalt</i>) Ålder (<i>30 år, 65 år</i>)	Utbildningsnivå (<i>Uppgift saknas, förgymnasial, gymnasial, eftergymnasial</i>)	Återstående medellivslängd

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Statistiken presenteras i tabeller och diagram med kommenterande text. Avsnitt 1.2 *Statistiska målstorheter* visar översiktligt vilken statistik som publiceras. Mikrodata som ligger till grund för statistiken gallras så snart statistiken är framtagen.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem. Framställningen av statistiken beskrivs i *SCBDOK* (innevarande dokument). Statistikens kvalitet beskrivs i *Beskrivning av statistiken* (*BaS*). Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0701.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen skapas från *Registret över totalbefolkningen* (RTB) och innehåller alla folkbokförda personer i åldern 30 år och äldre den 31 december respektive år 1999–2015 och som är födda i Sverige.

2.2 Urvalsförfarande

Statistiken bygger på en totalräknad undersökning.

2.3 Mätinstrument

Statistiken använder befintliga statistikregister som mätinstrument, se avsnitt 2.4 *Insamlingsförfarande*. Dessa register bygger i sin tur på administrativa data från bl.a. Skatteverket och utbildningsanordnare.

För ytterligare information, se dokumentation av Utbildningsstatistiken, www.scb.se/uf0506, samt för Befolkningsstatistiken, www.scb.se/be0101.

2.4 Insamlingsförfarande

För denna undersökning har ingen egen insamling gjorts utan data har sammanställts från följande befintliga register på SCB:

- *Registret över totalbefolkningen* (RTB)
- *Utbildningsregistret* (UREG)

2.5 Databeredning

Den databeredning som görs innan statistiken kan framställas sker dels vid skapandet av de statistikregister som ingår i undersökningen (se avsnitt 2.4 *Insamlingsförfarande*) och dels för att skapa nya specifika variabler för denna undersökning.

Nedan anges vilka uppgifter som hämtas från respektive register samt kort om hur dessa register har skapats.

Registret över totalbefolkningen (RTB)

Sedan 1968 har SCB framställt *Registret över totalbefolkningen* (RTB). Registret är en bearbetning av utdrag ur folkbokföringsregistret som Skatteverket ansvarar för.

Dataregistrering sker vid de lokala skattekontoren. Då uppgifterna bereds, dataregistreras och bearbetas inom folkbokföringen genomförs både manuella och maskinella kontroller som kan ge upphov till rättelser och korrigeringar. När uppgifterna aviserats till SCB granskas de i de olika skeden av bearbetningar som görs innan de godkänns för inläggning i SCB:s register.

För personer födda i Sverige, hämtas från RTB uppgift om kön, ålder och dödsdatum för olika år. Det görs inga ytterligare bearbetningar av dessa uppgifter.

Utbildningsregistret (UREG)

Utbildningsregistret, UREG, innehåller högsta avslutade utbildning för i Sverige folkbokförda personer i åldrarna 16 till 74 år per den 31 december varje år. Från och med årgång 2008 innehåller registret samtliga folkbokförda personer, oavsett ålder. Utbildningsnivån klassificeras enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2000). SUN 2000 är en standard för klassificering av enskilda utbildningar, samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper.

Från UREG hämtas uppgift om den egna utbildningsnivån och de ursprungliga nivåerna grupperas enligt följande:

Grupp	Benämning	Ingående utbildningsnivåer från UREG
a	Uppgift saknas	Uppgift om utbildningsnivå saknas
b	Förgymnasial utbildningsnivå	Högst förgymnasial utbildningsnivå mindre än 9 år Högst förgymnasial utbildningsnivå 9 år
c	Gymnasial utbildningsnivå	Högst två års gymnasial utbildningsnivå Högst tre års gymnasial utbildningsnivå
d	Eftergymnasial utbildningsnivå	Högst mindre än tre års eftergymnasial utbildningsnivå Högst minst tre års eftergymnasial utbildningsnivå (exklusive forskarutbildning) Forskarutbildning

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Statistiken som redovisas har beräknats med livslängdstabeller och visar återstående medellivslängd vid 30 år respektive 65 år. För beräkningarna används medelfolkmängd i ettåriga åldersgrupper, antal döda enligt uppnådd ålder. Även antal dödsfall efter födelsedagen används för att beräkna dödsrisker i de ettåriga åldersgrupperna. Folkbokförda 1999 och 2000 används när medelfolkmängden för år 2000 beräknas. För avlidna personer används utbildningsnivån vid närmast föregående årsskifte. För en utförlig beskrivning av beräkningarna, se avsnittet Fakta om statistiken i den demografiska rapporten *Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper*².

Beräkningarna har upprepats för de 16 olika statistikåren (2000–2015), per utbildningsnivå och kön samt totalt för båda könen och för alla oavsett utbildningsnivå. Beräkningarna har gjorts i SAS.

I början av perioden saknas uppgift om utbildningsnivå bland de äldsta, personer som är födda före 1911. För beräkningarna i livslängdstabellen måste alla åldrar inkluderas. Därför antas alla personer från och med 90 års ålder år 2000, från och med 91 års ålder 2000–2009 samt från och med 100 års ålder 2010–2015 ha samma dödsrisker som i riket för kvinnor och män samt totalt. I föreliggande publicering, 2016, har den approximativa beräkningen i åldern 91–99 år upphört för senare delen av perioden, 2010–2015 (se avsnitt 0.14 *Planerade förändringar i kommande undersökningar*).

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten från undersökningen publiceras under *Demografisk analys* som tabeller, diagram och texter på SCB:s webbplats, www.scb.se/be0701.

² SCB (2016). Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper. Demografiska rapporter 2016:2.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

Det datamaterial som tagits fram för denna studie gallras efter statistikframställningen och något slutligt observationsregister sparas alltså inte.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt eftersom inga slutliga observationsregister sparas.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga särskilda erfarenheter finns att notera.